

Завитій Ольга. Роль фінансової діагностики в діяльності підприємства. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2021. Випуск 1-2. С. 33-41.
DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2021.01.033>

УДК 336.6

JEL Classification: M 21

Завитій Ольга

к.е.н., доцент кафедри обліку та економіко-правового забезпечення агропромислового бізнесу
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна
E-mail: zavitii@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7439-6923

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

Вступ. Однією з найважливіших умов для забезпечення нормального функціонування і розвитку всієї сфери підприємництва є економічна безпека підприємств, а важливою частиною цього процесу є діагностика фінансового стану суб'єктів господарювання. Діагностика служить основним інструментом, що дозволяє об'єктивно оцінити внутрішні й зовнішні параметри роботи підприємства, досліджувати господарські процеси в їхньому взаємозв'язку. Застосування ефективного механізму фінансової діяльності дозволяє на ранній стадії виявляти порушення пропорцій у фазах циклу кругообігу капіталу на підприємстві і встановлювати причини, що їх викликали.

Методи. Під час підготовки статті використано системний підхід дослідження, що дозволило оцінити стан впровадження фінансової діагностики у вітчизняну практику підприємництва; метод теоретичного порівняння для удосконалення законодавчого регулювання і напрямів процедур фінансової діяльності; метод експертних оцінок – при розробці організаційних положень впровадження механізму фінансової діагностики в Україні.

Результати: У статті визначено значення діагностики фінансового стану підприємства, розглядаються питання сутності і необхідності системного аналізу фінансового стану підприємства. Розглянуто сутність поняття «діагностика», «фінансовий стан». Визначені особливості ефективного управління фінансовим станом підприємства в умовах ринкової економіки України та роль економічної діагностики в діяльності підприємства.

Перспективи: У подальшому дослідження з питань розвитку фінансової діяльності полягатиме в обґрунтуванні реалізації сучасних напрямів проведення оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання, особливо в межах запровадження цифрових технологій.

Ключові слова: підприємство, фінансовий стан, фінансова діяльність, управління, діагностика, оцінка, конкурентоздатність, ліквідність, платоспроможність.

Вступ.

Економічна безпека підприємств сьогодні є однією з найважливіших умов для забезпечення нормального функціонування і розвитку всієї сфери підприємництва. В теоретичному плані проблеми економічної безпеки залишаються мало дослідженими. Кризовий стан економіки вимагає консолідації зусиль науковців і практиків з метою теоретичного обґрунтування проблем безпеки, розробки та використання ефективних механізмів її забезпечення як необхідної умови здійснення економічних трансформацій і зміцнення української нації. Щоб забезпечити це, необхідно постійно аналізувати фінансовий стан, проводити обґрунтоване наукове дослідження фінансових відносин і руху фінансових ресурсів у процесі фінансово-господарської діяльності кожного підприємства тобто проводити діагностику фінансового стану суб'єктів господарювання. Переважно на фінансові показники орієнтується більшість кредиторів підприємства, вони є вирішальними для прийняття

інвесторами рішення про вкладання коштів у конкретні проекти. Формування інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання передбачає використання аналітичного інструментарію діагностики фінансового стану.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми.

Останніми роками питання оцінки фінансової стійкості підприємства висвітлювали у своїх працях такі вчені та науковці: Загорна Т.О., Гетьман О.О., Костенко Т.Д., Фролова Л.В., Савицька Г.В., Городня Т.А., Камлик М.І. та інші. Однак проведені дослідження показали, що в науковій літературі розкриваються лише окремі аспекти діагностики фінансового стану без визначення її впливу на економічну ефективність підприємства.

Мета.

Метою дослідження є визначення сутності, етапів та напрямів проведення діагностики фінансового стану підприємства як основи забезпечення його економічної ефективності, а також пошуку резервів підвищення рентабельності підприємства.

Результати.

За умов ринкової економіки, суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль своєчасної та якісної діагностики фінансового стану підприємства, оцінки їх ліквідності, стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності, оздоровлення підприємств та виходу їх із кризового стану.

Суттєва роль у вирішенні цих питань належить фінансовій діагностиці, яка є одним із основних елементів фінансової політики підприємства.

Діагностика служить основним інструментом, що дозволяє об'єктивно оцінити внутрішні й зовнішні параметри роботи підприємства, досліджувати господарські процеси в їхньому взаємозв'язку. Основними напрямками діагностики фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності є: майнове положення, ліквідність і платоспроможність, фінансова стабільність, ділова активність, фінансові результати, грошові потоки, діагностика ймовірності банкрутства, комплексна діагностика.

В. Ш. Раппопорт відзначає: «Діагностика – управлінська робота з виявлення проблем і вузьких місць системи управління підприємством». На думку Е. М. Короткова, діагностика – прийом встановлення і визначення ознак і причин деформацій і відхилень об'єкта від норми, тенденцій, задуму, цілі та ін. Ф. Ф. Аунапу помічає: «Діагностика – метод аналізу стану виробничої системи для виявлення й усунення в ній диспропорцій, що сприяють появі «вузьких місць», тобто «хвороб» виробничого організму». А. П. Ковальов підкреслює: «Діагностика банкрутства – такий вид фінансового аналізу, що націлений у першу чергу на виявлення якомога раніше різноманітних збоїв і недоліків у діяльності підприємства, потенційно небезпечних з погляду можливості настання банкрутства». І. А. Бланк розділяє діагностику на два етапи – експрес і фундаментальну – і дає їм таке визначення: «Система експрес-діагностики банкрутства забезпечує раннє виявлення ознак кризового розвитку підприємства і дозволяє прийняти оперативні заходи для їх нейтралізації...», а «...фундаментальна діагностика банкрутства дозволяє одержати найбільш розгорнуту картину кризового фінансового стану підприємства і конкретизувати форми і методи майбутнього його фінансового оздоровлення».

Діагностика фінансового стану й стійкості функціонування підприємства – етап управлінського процесу, що дозволяє на ранній стадії виявляти порушення пропорцій у фазах циклу кругообігу капіталу на підприємстві і встановлювати причини, що їх викликали.

Експрес-діагностика фінансового стану й стійкості функціонування підприємства – етап діагностичного циклу, що забезпечує по «слабких сигналах» (симптомах) виявлення порушень пропорцій у фазах циклу кругообігу капіталу на підприємстві.

Фундаментальна діагностика фінансового стану й стійкості функціонування підприємства – етап діагностичного циклу, що дозволяє встановити причини порушення пропорцій у фазах циклу кругообігу капіталу на підприємстві.

Система експрес-діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства – це сукупність взаємопов'язаних складових елементів, за допомогою яких можливо за короткий термін та використовуючи обмежену кількість показників задовольнити потреби суб'єктів як внутрішніх, так і зовнішніх.

Експрес-діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства спрямована насамперед на вивчення внутрішнього середовища його функціонування. Внутрішнє середовище включає низку параметрів (ресурсів): технічних, технологічних, кадрових, просторових, організаційної структури, фінансових ресурсів і стратегічного потенціалу. Діагностика внутрішнього середовища має на меті оцінку слабких і сильних сторін підприємства. Внутрішнє середовище справляє постійний та безпосередній вплив на функціонування господарської системи, має декілька зрізів, стан яких у сукупності визначає потенціал підприємства, тобто його здатність виконувати поставлені перед ним завдання.

Фундаментальна діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства здійснюється за допомогою оцінки фінансового стану на основі комплексного аналізу з метою поглиблення результатів оцінки кризових параметрів фінансового розвитку суб'єкта господарювання, отриманих у процесі експрес-діагностики. В процесі проведення фундаментальної діагностики визначаються основні фактори, що зумовлюють кризовий розвиток: незалежні від діяльності суб'єкта господарювання зовнішні фактори і залежні від діяльності – внутрішні фактори.

І зовнішні, і внутрішні фактори в процесі дослідження поділяють на підгрупи. Так, із зовнішніх факторів розглядаються суто ринкові (рівень попиту, пропозиції, стабільність валютного ринку тощо), фактори, що формують загрозу банкрутства суб'єкта (інфляція, рівень безробіття, стабільність законодавчої та податкової бази), і фактори, які структура визначає самостійно з урахуванням специфіки своєї діяльності.

Діагностика фінансово-господарської діяльності – це багатоступінчаста оцінка результатів діяльності підприємства на основі системи економічних показників, взаємозалежних і доповнюючих один одного.

Важливим атрибутом оцінки господарюючих систем є породжені їх діяльністю показники, за допомогою яких можна простежити стан управління, механізм економічних взаємозв'язків і напрями розвитку, налагодити ефективну підготовку і прийняття управлінських рішень. Показники повинні відображати реальний стан процесів і явищ, використовуючи при цьому зрозумілу користувачам мову та бути для них своєчасними, корисними і необхідними.

Одна з найважливіших умов успішного управління підприємством - аналіз і системне вивчення фінансового стану підприємства і чинників, що впливають на нього, прогнозування рівня прибутковості капіталу підприємства.

Фінансовий стан – це одна з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємства. В сучасній економічній літературі надають багато визначень цього поняття [2, с. 45; 3, с. 89; 5, с. 245].

Фінансовий стан підприємства, його стійкість і стабільність залежать від результатів його виробничої, комерційної і фінансової діяльності. Якщо поставлені завдання в перерахованих видах діяльності успішно реалізуються, це позитивно впливає на фінансові результати фінансово-господарської діяльності підприємства [4; 6, с. 57].

За умов переходу економіки України до ринкових відносин, суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінок їхньої ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення рівня економічної безпеки.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями

збільшення прибутку (доходу) підприємства, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств.

Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідний ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку багато в чому залежить від його платоспроможності. Ураховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. Передовсім на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск чи реалізація високоякісної продукції.

Як правило, чим вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, тим вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан.

Неритмічність виробничих процесів, погіршення якості продукції, труднощі з її реалізацією призводять до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, в результаті чого погіршується його платоспроможність.

Існує і зворотний зв'язок, оскільки брак коштів може призвести до перебоїв у забезпеченні матеріальними ресурсами, тобто у виробничому процесі, що безумовно знижує рівень економічної безпеки підприємства.

Стабільне функціонування, розвиток та збільшення конкурентоспроможності підприємства багато в чому залежить від наявності надійної системи економічної безпеки підприємства, тобто забезпечення економічної безпеки виробництва від різних проявів зовнішнього і внутрішнього походження, що впливають на потенціал підприємства.

Економічна безпека підприємства – це захищеність його діяльності від негативного впливу зовнішнього середовища, а також здатність швидко усунути виниклі загрози або пристосуватися до наявних умов, що негативно впливають на його діяльність.

Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і спеціалісти будуть спроможні уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні високого рівня економічної безпеки підприємства.

Необхідно ефективно управляти фінансовим станом підприємства, тобто треба систематично й усебічно оцінювати фінансовий стан з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Для того, щоб управління фінансовим станом на підприємстві було ефективним, необхідно діагностику фінансового стану проводити за такими етапами:

1. Перебудувати механізм управління всього підприємства з урахуванням вимог фінансової прозорості. Наприклад, для великих підприємств і холдингів найбільш ефективною системою є бюджетне управління.

2. Розробити відповідну організаційну структуру управління з поділом на бізнес-одиниці.

3. Організувати роботу фінансової служби таким чином, щоб була можливість одержувати інформацію із всіх напрямків робіт:

- по об'єктах фінансового управління;
- по управлінських процесах (планування, аналіз, прогноз);
- по фінансових потоках.

У міру необхідності треба провести методичне оснащення фінансової служби засобами,

методами, принципами сучасного фінансового управління, тобто фактично навчити персонал роботі в нових умовах.

4. Розробити стандарти управлінського обліку всього підприємства в цілому й для кожної ланки та виду діяльності окремо: форми звітності, строки, систему інформаційних потоків, документообігу й т.д. Особливо важливо досягти сполучення управлінського фінансового обліку й бухгалтерського, оскільки основним джерелом фактичної фінансової інформації є бухгалтерія підприємства. Ціль цього етапу - забезпечити оперативне надходження й узагальнення необхідної фінансової інформації.

5. Необхідно провести автоматизацію за допомогою сучасних комп'ютерних технологій і програмного забезпечення відзначених вище заходів [7, с.27].

Виходячи з того, що підприємство повинне розглядатися як механізм, що перебуває в стані безперервного вдосконалювання своєї діяльності, природно виникає питання, з чого почати цей процес. Комплекс діагностичних процедур є очевидною стартовою фазою будь-якого процесу реструктуризації. Подібно тому, як людина має потребу в ґрунтовній діагностиці перед початком лікування, підприємство повинне пройти не менш ґрунтовну діагностику перш, ніж приступитися до трансформації [8, с. 30].

Основна роль економічної діагностики полягає у трьох основних функціях, які вона виконує. До них відносять: функцію оцінки (визначення стану функціонування об'єкта управління); діагностичну (виявлення можливих змін стану об'єкта); пошукову (визначення можливих заходів покращення або відновлення стану суб'єкта управління). Саме за допомогою цих функцій визначено роль економічної діагностики в підвищенні ефективності управління фінансовим станом підприємства. Таким чином економічна діагностика:

- дозволяє приймати обґрунтовані рішення з управління фінансовою діяльністю підприємства;
- дозволяє дослідити зміни в діяльності підприємства в результаті внутрішніх і зовнішніх впливів, визначення виду цих змін, процесу їх протікання;
- дозволяє своєчасно виявляти і розпізнавати незадовільний фінансовий стан підприємства за непрямими ознаками;
- дає змогу виробити коректну фінансову політику, стратегію і тактику;
- дозволяє сформулювати висновки про фінансовий стан підприємства на дату завершення цього дослідження і на перспективу;
- дає змогу визначити можливі заходи покращення фінансового стану суб'єкта управління.

Діагностика фінансового стану є обов'язковою складовою фінансового менеджменту будь-якого підприємства. Діагностика фінансового стану передбачає здійснення повномасштабного аналізу за результатами його господарської діяльності, яка, в свою чергу вважається ефективною, якщо підприємство [2, с. 190]:

- раціонально використовує реальні ресурси;
- своєчасно погашає зобов'язання;
- функціонує рентабельно.

За умов трансформації економіки України в ринкову систему господарювання, значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання, оцінки ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості, а також пошук шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності. Особливого значення набуває об'єктивна оцінка потенційних можливостей збільшення прибутку підприємства.

Систематична діагностика фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідна ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку багато в чому залежить від його платоспроможності.

Метою діагностики фінансового стану підприємства повинна бути оцінка динаміки розвитку підприємства та пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед

бюджетом, банком та іншими установами.

Відповідно, основними завданнями діагностики фінансового стану підприємства слід визначати:

- проведення дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- визначення ефективності використання майна підприємства, забезпеченості його власними оборотними активами;
- проведення об'єктивної оцінки динаміки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- аналіз ділової активності підприємства;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Організація й функціонування комплексної системи забезпечення економічної безпеки повинні базуватися на наступних принципах: комплексності або системності; безперервності; законності; сполучення превентивних і реактивних заходів; диференційованості; сполучення гласності й конфіденційності; компетентності; економічної доцільності.

Складові системи забезпечення економічної безпеки визначаються двома факторами:

- 1) потенційним складом і структурою загроз;
- 2) фінансовими можливостями підприємства.

Діагностика фінансового стану підприємства передбачає систематичну й усебічну оцінку його діяльності з використанням різних методик аналізу. В свою чергу методи фінансової діагностики - це комплекс науково-методичного інструментарію дослідження фінансового стану підприємства.

В економіці підприємства методи діагностики фінансового стану класифікують за різними класифікаційними ознаками. За ступенем обґрунтованості розрізняють неформалізовані та формалізовані методи діагностики фінансового стану.

Неформалізовані методи ґрунтуються на характеристичні аналітичних процедур на логічному рівні, а не на жорстких аналітичних взаємозв'язках та залежностях. Ці методи відрізняються певним суб'єктивізмом, оскільки вони здебільшого засновані на інтуїтивному відчутті, досвіді та знаннях аналітика.

До формалізованих методів діагностики фінансового стану відносять ті, в основу яких покладено науково обґрунтовані і доведені аналітичні залежності. Ці методи є більш об'єктивними, а, відтак і найчастіше використовуваними в практиці оцінки діяльності вітчизняних підприємств.

Діагностика фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів щодо фінансового оздоровлення. Кредитори та інвестори аналізують фінансовий стан підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для диференційованого встановлення відсоткових ставок.

Результатом діагностики фінансового стану є отримання певної кількості основних, найбільш інформативних параметрів, які об'єктивно і точно відображають фінансовий стан підприємства. За цими результатами формуються плани його розвитку.

Коли розраховані всі фінансові коефіцієнти, зроблений горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності й описані її особливості характерні для аналізованого періоду, необхідно зробити висновки, заради яких, власно, і були виконані всі зазначені вище роботи. Подання таких висновків повинне бути лаконічним і конструктивним, тобто спрямованим на пошук шляхів поліпшення діяльності підприємства. Досить прогресивним може бути формат збалансованої системи показників [8, с.96].

Джерелами негативного впливу на економічну безпеку підприємства можуть бути:

- свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання;
- збіг об'єктивних обставин (стан фінансової кон'юнктури на ринках даного підприємства, наукові відкриття й технологічні розробки, форс-мажорні обставини тощо).

Економічна безпека підприємства може бути визначена як стан найбільш ефективного

використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості й рентабельності бізнесу. Оцінка поточного рівня забезпечення економічної безпеки підприємства по фінансовій складовій здійснюється на основі докладного аналізу загроз негативних впливів на фінансовий стан підприємства і можливих збитків, зазначених підприємством в результаті реалізації даних негативних впливів, а також існуючої на підприємстві системи аналізу і оцінки всебічних результатів його фінансово-господарської діяльності в розрізі діагностики фінансового стану підприємства як підґрунтя забезпечення його економічної безпеки.

Таким чином, діагностику фінансового стану підприємства доцільно здійснювати по таких основних напрямках:

- аналіз фінансової звітності підприємства за результатами його фінансово-господарської діяльності – складання економічного паспорту підприємства;
- аналіз конкурентних переваг і порівняльний аналіз із підприємствами-конкурентами, аналіз асортименту продукції – визначення ринкової позиції підприємства;
- аналіз рівня і якості менеджменту підприємства; аналіз компетенцій та інтелектуального потенціалу підприємства; аналіз поставок і клієнтури підприємства - визначення ключових факторів успіху.

Підсумковим етапом діагностики фінансового стану підприємства як підґрунтя забезпечення його економічної безпеки є етап оцінки ефективності діяльності підприємства і його відповідних підрозділів по запобіганню можливих негативних впливів на фінансовий стан підприємства. Цей аналіз здійснюється за методикою оцінки збитків, відвернутих чи яких зазнало підприємство внаслідок реалізації запланованого комплексу заходів щодо забезпечення економічної безпеки підприємства в цілому та за рахунок діагностики фінансового стану підприємства, зокрема.

Висновки і перспективи.

Отже, особливого значення в сучасних умовах господарювання набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємства за існування різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки завдяки своєчасній і об'єктивній діагностиці фінансового стану підприємства. Таким чином, у статті було сформульовано основні теоретичні аспекти управління фінансовим станом підприємства, висвітлено специфічні особливості фінансового управління підприємством в існуючих економічних умовах та узагальнено теоретичні та методологічні основи проведення діагностики управління фінансовою діяльністю підприємства. Також було запропоновано систематизацію етапів проведення діагностики фінансового стану. У статті розглянуто роль економічної діагностики в підвищенні ефективності управління фінансовим станом підприємства, мета та завдання діагностики фінансового стану підприємства, неформалізовані та формалізовані методи діагностики фінансового стану та на основі аналізу джерел негативного впливу на економічну безпеку підприємства обґрунтовано обов'язкові напрями проведення діагностики фінансового стану підприємства.

Список використаних джерел

1. Загорна Т.О. Економічна діагностика: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
2. Гетьман О.О. Шаповал В.М. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 307с.
3. Костенко Т.Д., Підгора Є.О., Рижиков В.С., Герасимов А.А. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: видання 2-ге перероблене та доповнене. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
4. Фролова Л.В., Никитенко О.О., Ермак С.О, Івкова Л.В. Економічна діагностика підприємств: методичний та практичний інструментарій: навч. посіб. Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. 158 с.
5. Городня Т.А., Мойсеєнко І.П. Економічна та фінансова діагностика: навч. Посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2008. 282 с.
6. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2004. 654 с.

7. Мойсеєнко І.П., Демчишин М.Я. Моделі аналізу економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. №10 (112). С. 64-73.
8. Загурський О.М. Фінансовий аналіз. Кредитно-модульний курс. Київ. Центр навчальної літератури. 2019. 472 с.
9. Завитій О.П. Стратегічне управління розвитком економічних систем на регіональному рівні Фінансово-економічний розвиток України в умовах трансформаційних перетворень: матеріали VII всеукр. наук.-практ. конф. 26 квітн. 2018 р. (ЛТЕУ, м. Львів). Тернопіль : Крок, 2018. 167 с. С. 116-118.
10. Завитій О.П. Особливості формування стратегії економічного розвитку регіонів в сучасних умовах. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах ілюзії та прагматичної реабілітації соціуму». м. Кам'янець-Подільський (26-27 квітня 2018 р), Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2018. С.88-90.
11. Завитій О.П. Цифрова економіка – економіка віртуального світу Цифрова економіка: тренди та перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 25 жовтня 2018 р. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2018. С. 76-77.
12. Завитій О.П. Оцінка економічної ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації* : міжнар. зб. наук. праць. 2017. Вип. 1. С. 93-97

Статтю отримано: 15.03.2021 / Рецензування 28.04.2021 / Прийнято до друку: 01.06.2021

Olha Zavitii

Ph.D. (in Economics), Associate Professor,
Department of Accounting,
Economic and Legal Support of of Agro-industrial Business
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine
E-mail: zavitii@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7439-6923

THE ROLE OF FINANCIAL DIAGNOSTICS IN THE ENTERPRISE ACTIVITY

Abstract

Introduction. One of the most important conditions for ensuring the proper functioning and development of the entire sphere of entrepreneurship is the economic security of enterprises, and an important part of this process is the diagnosis of the financial condition of economic entities. Diagnosis is the main tool that allows you to objectively assess the internal and external parameters of the enterprise, to investigate economic processes in their relationship. The use of an effective mechanism of financial activity allows at an early stage to detect violations of proportions in the phases of the cycle of capital circulation in the enterprise and to establish the reasons that caused them.

Methods. During the preparation of the article, a systematic approach to the study was used, which allowed to assess the state of implementation of financial diagnostics in the domestic business practice; the method of theoretical comparison for improvement of legislative regulation and directions of procedures of financial activity; the method of expert assessments - in the development of organizational provisions for the implementation of the mechanism of financial diagnostics in Ukraine.

Results. The article identifies the importance of diagnosing the financial condition of the enterprise, considers the nature and necessity of a systematic analysis of the financial condition of the enterprise. The essence of the concept "diagnostics", "financial condition" is considered in the proposed article. Peculiarities of effective management of the financial condition of the enterprise in the conditions of market economy of Ukraine and the role of economic diagnostics in the activity of the enterprise are determined.

Discussion. Further research on the development of financial activities will be to substantiate the implementation of modern areas of assessment of the financial condition of economic entities, especially within the introduction of digital technologies.

Keywords: enterprise, financial condition, financial activity, management, diagnostics, estimation, competitiveness, liquidity, solvency.

References

1. Zahorna, T.O. (2007). *Ekonomichna diahnostyka [Economic diagnostics]*. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury.
2. Hetman, O.O. & Shapoval V.M. (2007). *Ekonomichna diahnostyka [Economic diagnostics]*. Kyiv: Tsentr navchalnoyi literatury.
3. Kostenko, T.D., Pidhora, Ye.O., Ryzhykov, V.S. & Herasymov A.A. (2007). *Ekonomichnyy analiz i diahnostyka stanu suchasnoho pidpryyemstva [Economic analysis and diagnostics of the modern enterprise]*. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury.
4. Frolova, L.V., Nykytenko, O.O., Ermak, S.O. & Ivkova L.V. (2007). *Ekonomichna diahnostyka pidpryyemstv: metodychnyy ta praktychnyy instrumentariy [Economic diagnostics of enterprises]*. Donetsk: DonNUET.
5. Horodnya, T.A. & Moyseyenko I.P. (2008). *Ekonomichna ta finansova diahnostyka [Economic and financial diagnostics]*. Lviv: «Mahnoliya 2006».
6. Savytska, H.V. (2004). *Ekonomichnyy analiz diyalnosti pidpryyemstva [Economic analysis of the enterprise]*. Kyiv: Znannya.
7. Moyseyenko, I.P. & Demchyshyn M.Ya. (2010). *Modeli analizu ekonomichnoyi bezpeky subyektiv hospodaryuvannya [Models of economic security analysis of business entities]*. *Aktualni problemy ekonomiky [Current economic problems]*, 10 (112), 64-73.
8. Zahurskyy, O.M. (2019). *Finansovyy analiz. Kredytно-modulnyy kurs [Financial analysis. Credit-module course]*. Kyiv. Tsentr navchalnoyi literatury.
9. Zavytiy, O.P. (2018). *Stratehichne upravlinnya rozvytkom ekonomichnykh system na rehional'nomu rivni [Strategic management of economic systems development at the regional level]*. *Finansovo-ekonomichnyy rozvytok Ukrainy v umovakh transformatsiynykh peretvoren: materialy VII vseukr. nauk.-prakt. konf.* Ternopil: Krok, 116-118.
10. Zavytiy, O.P. (2018). *Osoblyvosti formuvannya stratehiyi ekonomichnoho rozvytku rehioniv v suchasnykh umovakh [Features of formation of strategy of economic development of regions in modern conditions]*. *Materialy II Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi «Innovatsiyi partners'koyi vzayemodiyi osvity, ekonomiky ta sotsial'noho zakhystu v umovakh ilyuziyi ta prahmatychnoyi reabilitatsiyi sotsiumu»*. Kamyanets-Podilskyy, 88-90.
11. Zavytiy, O.P. (2018). *Tsyfrova ekonomika – ekonomika virtual'noho svitu [Digital economy - the economy of the virtual world]*. *Tsyfrova ekonomika: trendy ta perspektyvy : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.* Ternopil: FOP Osadtsa Yu. V., 76-77.
12. Zavytiy, O.P. (2017). *Otsinka ekonomichnoyi efektyvnosti diyalnosti silskohospodarskykh pidpryyemstv [Evaluation of economic efficiency of agricultural enterprises]*. *Instytut bukhgalterskoho obliku, kontrol ta analiz umovakh hlobalizatsiyi [The institute of accounting, control and analysis in the globalization circumstances]*, 1, 93-97.

Received: 03.15.2021 / Review 04.28.2021 / Accepted 06.01.2021

